GAZETA KRAKOWSKA

Prenumerata na zwyczaynym papierze złp. 12, na francuzkim złp. 15.

N^ER 134.

Pojedynczy numer na zwyczaynym papierze gr. 10.

PONIEDZIAŁEK DNIA 6 GRUDNIA 1830 ROKU.

OBSERWACYIE METEOROLOGICZNE.

Barometr dla lepszego porownania zredukowany na 0° Reaumira.

Dzień	godzina	Barometr na 0° r.	Therm:	Higrometr	Wiatr	Stan Atmosf:	UWAGI.
	7	27 4. 707	— 0. 5	100	wschodni słaby	pochmurno	
5.	12	„ 4 663	† 1. 5	100	„ „	„ „	
	3	„ 4. 780	† 1. 2	100	„ „	„ „	
	9	„ 4, 693	† 0. 2	100	„ „	„ „	

WIADOMOSCI KRAJOWE.

Kraków 5 *Grudnia.* — Wczoray wyszło tu następujące rozporządzenie:

Wydział Spraw Wewnętrznych i Policyi
w Senacie Rządzącym
Wolnego, Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i jego Okręgu.

Podaje do publiczney wiadomości postanowienie Senatu Rządzącego, tyczące się urządzenia Gwardyi mieyskiey. Dnia 5go grudnia 1830. Sobolewki.

Urządzenie Gwardyi Mieyskiey
Senat Rządzący
Wolnego, Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i jego Okręgu.

Uznawszy potrzebę przedsięwzięcia środków, bezpieczeństwo publiczne zapewniających; w zastósowaniu się do myśli artykułu 23 statutu o milicyi krajowey w dniu 26 lipca 1816 wydanego i w dzienniku rozporządzeń rządowych umieszczonego, stanowi co następuje;

Art. Ma bydź utworzona gwardya piesza mieyska wol: miasta Krakowa, przeznaczona do czuwania nad bezpieczeństwem osób i własności tak publiczney jak prywatney.

Art. 2. Gwardya ta składać się będzie z obywateli i mieszkańców miasta tuteyszego, niemniey właścicieli domów, znakomitszych rękodzielników i fabrykantów nieliczących lat sześciudziesiąt wieku swojego skończonych; równie jak z ich synów, którzy doszli roku ośmnastego ich wieku, chociażby nawet i do szkół publicznych uczęszczali. Od służby tey nikt wymawiać się niemoże, jeżeli nie jest chorobą złożonym lub kalectwu jakiemu uległym. W mieście zaś Kazimierzu starozakonni mieszkańcy onego, winni będą warty bezpieczeństwa utrzymować, których urządzenie i kierunek P. Jakóbowi Adler, obywatelowi wolnego miasta Krakowa poruczoném zostaje.

Art. 3. Do przywodzenia gwardyi mieyskiey, wezwanym zostaje z zaufania współo-

bywateli P. Józef Haller obywatel miasta Krakowa. (*)

Art. 4. Gwardya mieyska podzieloną będzie na cztery oddziały, którym straż bezpieństwa publicznego w całym obrębie rogatek powierzoną zostaje.

Art. 5 Przełożonego do każdego z tych oddziałów, równie jak adjutantów i officerów w ilości potrzebney, Senat na przedstawienie naczelnika gwardyi mianować będzie. Mianowanie zaś dziesiętników zostawia się samemuż naczelnikowi.

Art. 6. Mieysca, w których straże obywatelskie umieszczone bydź mają, wskazują się: w mieście Krakowie w domu P. Hrabi Tarnowskiego; na Stradomiu w domu P. Samelsohn; na Kleparzu w domu P. Stanisława Lubowieckiego; dla przedmieścia zaś Piasek, w domu drukarni akademickiey; z których to domów właścicielami lub ich pełnomocnikami, komitet ekonomiczny ułoży się o słuszne wynagrodzenie.

Art. 7. Uzbroienie i ubranie zostawia się woli i możności każdego, znakiem zaś odróżniającym będzie kokarda koloru niebieskiego z numerem oddziału, do ktorego noszący ią należy.

Art. 8. Dalsze urządzenia iakieby Senat w celu bezpieczeństwa publicznego za potrzebne uznał, przesyłanemi będą do wykonania naczelnikowi gwardyi mieyskiey, ktory znowu w szczególnych wypadkach, po rozkazy, ma się udawać do Prezesa Senatu i onemu wszelkie rapporta zdawać.

Art. 9. Naczelnik gwardyi mieyskiey w porozumieniu się z przełożonemi wzwyż namienionych oddziałów, ułoży proiekt wewnętrzney organizacyi gwardyi, i takowy dla wiadomości Senatowi Rządzącemu prześle.

Art. 10. Naczelnik gwardyi mieyskiey ma prawo żądać wszelkiey pomocy od Dyrekcyi Policyi równie iak od kommendanta milicyi, ktorzy mu w żadnym razie odmowić niemogą i nawzaiem onymże w razie potrzeby pomocnym bydź winien będzie.

Spodziewa się Senat, iż rozporządzenie ninieysze iako dobro ogolne i dobro każdego w szczegolności mieszkańca na celu maiące, z gorliwością wykonaném zostanie. Żeby zaś do wiadomości powszechney doszło, ma bydź zwyczaynym sposobem przy trąbie ogłoszone. — W Krakowie dnia 4 grudnia 1830 r.

(Podpisano) Wodzicki.

Mieroszewski Sekr: Jlny Senatu.

Nowakowski. Sekr Ex. S.

(*) *Gdy Pan Haller nazajutrz zrezygnował; przeto wczoray po potudniu z polecenia Senatu zebrani obywatele wybrali jednomyślnie: Naczelnym dowodzą gwardyi Jozefa Hr. Wodzickiego; dowodzcami batalionów wybrani są obywatele: Marcin Soczyński, Maciey Sztumer, Franciszek Sopalski Wybrany także dowodzcą szanowny obywatel P. Floryan Straszewski, gdy podobnież zrezygnował, na mieysce jego mianowanym jest P. Maciey Mączeński. Adjutantami są naczelnie dowodzącgo P. Ignacy hrabia Mieroszewski i P Hilary Meciszewski. Uczniowie uniwertytetu należą także do gwardyi miejskiej i zaraz dnia wczorayszego objęli nocną straż w mieyscach wyznaczonych.*

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Paryż 24. — Londyn 22 listopada.

Francya. Izba parów, zebrała się dnia 22 jako nayważszy sąd przeciwko hr. Kergorlay i jego wspólnikom, wydawcom Gazety Francyi i Gazety codzienney o nadużycie wolności druku. Publiczne trybuny napełnione były na kilka godzin pierwey mnóstwem widzów składających się z nayznakomitszych obojey płci osób Paryża. Na galeryi po lewey stronie prezesa urządzone były kratki dla adwokatów. Po godzinie 1wszey otwarły się podwoje, i parowie mając na czele swego prezesa weśli do sali. Hr. Kergorlay miał

na sobie czarny frak, i zajął mieysce przy swoim obrońcy P. Berryer. Po otwarciu sessyi, hr. Kergorlay odpowiadając na uczynione sobie zapytania, oświadczył: " Nazywam się Ludwik, Floryan, Paweł, hr. Kergorlay, jestem parem Francyi, mam lat 61 rodziłem się w Paryżu, mieszkam na ulicy S. Dominika pod N. 102. „ — Podobnież odpowiedzieli inni; poczem Prezydnjący upomniawszy adwokatów o zachowanie przyzwoitości w mowach swoich i uszanowania dla praw; przystąpić kazał do przeczytania listy obecnie zasiadających w sądzie parów, których okazało się 200. — Następnie izba parów ogłosiwszy się za właściwy sąd do rozstrzygnienia sprawy hr. Kergorlay, kazał jeneraluemu prokuratorowi P. Persil przeczytać akt oskarżenia; w którym wyszczególnione jest w całey swey obszerności wiadome nadużycie hr. Kergorlay, niechcąc złożyć przysięgi nowemu rządowi na wierność, zamiast zachować się spokoynie, napisał list do prezesa izby Parów i wydrukować kazał, w którym usiłując podburzyć woynę domową, obelżywie dotknął osobę króla Ludwika Filipa I. — Po przeczytaniu aktu oskarżenia hr. miał nayprzód długą mowę, w którey krok swóy uznając patryotycznym; rozwodził się nayprzód nadnieszczęściamy Francyi obecnemi i przyszłemi jakim popadła przez złamanie wiary starszey linii Burbonów, nadanie sobie konstytucyi i wybranie króla obywatela. " Ten król obywatel, powiada on, niejest tak wielkim przyjacielem wolności; niepytał się powszechney woli narodu czyli go chce mieć królem? Gdyby lud dziś był zapytany kogo sobie życzy mieć krolem; czyli Henryka Deodata (*) czyli syna królobóycy..... (**) któżby w tém zgromadzeniu poważył się wątpić; za kim odezwałby się głos narodu? — „ — Tak zuchwałe i obraźliwe przeciw osobie króla Filipa Ludwika Igo wyrażenie; spowodowało prezesa, że po skończoney mowie zapowiedział adwokatowi hrabiego Kergorlay, aby się strzegł w podobnym sposobie wyrazić, jak sobie pozwolił obwiniony; jego bowiem wymawia i zasłania nieszczęście; przeciwnie zaś urzędnik, surowey za takie wykroczenie uległby karze. Jakoż obrońca ten mówił z wielkiem umiarkowaniem. — Z kolei wprowadzono obronę współobwinionych i posiedzenie do dni następnych odłożone zostało. — Podług nayświeższych z d. 24 listopada wiadomości z Paryża, wyrok jeszcze niestanął. Prokurator jeneralny na zasadzie praw istnących, uznał hr Kergolay zasługuiącym na 2 letnie więzienie i na zapłacenie 10,000 kary pieniężney; lecz niewiadomo jakie nastąpi rozstrzygnienie sądu w tey mierze. — Zdanie sprawy o stanie historycznym processu byłych ministrów ma się rozpocząć d. 1 grudnia w izbie parów. — Sąd, rozpocznie się d. 15 i trwać będzie naymniey dni 8. —

Belgije. Ostatnie wiadomości z Hagi pod d. 25 z. m. to zawierają ważnego, iż posłowie mocarstw znaydujący się w Londynie, wspólnie z posłem Niderlandzkim uchwalili mianowanie kommissyi demarkacyjney do oznaczenia linii pomiędzy Belgijami i Hollandyą skutkiem zawieszenia kroków nieprzyjacielskich rozciągnąć się mającey. Kommissya ta składać się ma z dwóch Belgijanów, dwóch Hollendrów, tudzież z jednego fran-

(*) *Henryk jest młody xiąże Bordeaux, usunięty jak wiadomo od następstwa tronu. Deodatus, znaczy od Boga nadany. Zdaje się że pierwszy hrabia Kergorlay użył dlań tego przezwiska.* —

(**) *Oyciec krola dzisieyszego xiąże Filip Orleans, znany był za dawney rewolucyi pod imieniem P. Egalité; zasiadał w konwencie i głosował rzeczywiście na śmierć Ludwika XVI.*

cuzkiego i jednego angielskiego kommissarza. — Dnia 20 wieczorem przybyli znowu do Bruxelli kommissarze Cartwright i Bresson z Londynu, i bez wielkiey trudności skłonili rząd tymczasowy do zawieszenia broni na czas nieograniczony; skutkiem czego, zaraz król hollenderski wydał do wszystkich dowódzców swoich woysk następujący rozkaz, przez gońców rozesłany: "*Wstrzymać natychmiast wszelkie kroki nieprzyjacielskie, i ułożyć się następnie względem linii demarkacyjney; po zaprowadzeniu którey w 10 dni, woysko ustąpić ma z twierdzy Antwerpii, tudzież z warowni Lievemhoek i Lillo.*" —

Anglia. Król przyjął dnia 22 złożone sobie przez uwolnionych ministrów pieczęci, każdego w szczególności wydziału; i takowe natychmiast doręczył nowo mianowanym. Urzędowe ogłoszenie członków nowego ministerstwa, którzy z małą odmianą, jak donieśliśmy poprzednio zatwierdzeni zostali, niezawodnie przyszłą pocztą nadeydzie. — Kongres narodowy na posiedzeniu d. 24 listopada w Bruxelli, wniosek P. Rodenbach, o wyłączenie rodziny królewskiey Nassau od panowania nad Belgiami, przyjęła większością 161 przeciw 28 głosów.

ROZMAITOŚCI.

Miasta sławnieysze i znakomitsze mieysca Galicyi.

Żółkiew.

(Dalszy ciąg.)

W oprowadzającym nas Cyceronie znalazłem człowieka nad spodziewanie moje biegłego w historyi polskiéj, szczególnie w historyi Sobieskich. Zdumiewałem się nad pamięci z którą, wszystkie daty powtarzał.

Kościoł dominikanów wystawiony wielkim kosztem przez Bogumiłę z Daniłowiczów Sobieską, matkę króla Jana III. na pamiątkę śmierci drugiego jéj syna, Marka, poległego na wyprawie przeciw Tatarom. malarzów z Włoch sprowadzono.

W Żołkwi są wielkie garbarnie. Miasto to jest stolicą druków hebrayskich. Drukarnia tutéjsza ma przywiléj od króla Jana III. Była dawniéj w rynku na przeciw ratusza i miała 8 pras, w złym wszakże stanie będących: Podług woli dawcy przywileju powinna była in recognitionem dominii imię dziedzica miasta wspominać w każdym druku swoim. Niewiadomo mi czy i teraz czyni podobnie. Jeszcze Hofman w dziele: de Typographis o téj drukarni tutéjszéj wzmiankę czyni. Teraz są tu dwie drukarnie hebreyskie, jedna Mejerhofera. Z tey drukarni wychodzi właśnie jeografija S. Blocha z Kulikowa, gdzie wzmianka o rabinach Polskich i wyszły Letterysa przekłady na hebreyskie niektorych poetów niemieckich.

Żółkiew leży od Lwowa o mil 4.

Sącz czyli Nowy Sandec

Miasto obwodowe nad Dunaycem, ze szkołą narodową i 4500 mieszkańców, dawniey stolica ziemstwa i grodu. Zbudowane według świadectwa Długosza przez Władysława króla Czeskiego i Polskiego r. 1303 na mieyscu wsi zwaney Kamienica. kościołek mały, gdzie teraz odbywa się nabożeństwo obrządku ewanielickiego, stawiany także przez tegoż króla Władysława, o sześć lat poprzedził założenie miasta, jeźli dacie przywiedzioney przez Długosza wierzyć można, bo w napisie na nim położonym rok budowy 1279 znayduje się.

Oto napis ten z oryginału wzięty:

Fundatori
Ecclesia haec Titulo Nativitatis (sic) B. V. M. cum suo Conventu fribus (sic) Minoribus Conventualibus fundata et erecta est a Serenissimo Venceslao Bohemiae et Poloniae rege Anno Domini 1297 cujus Dedicationis Solemnitas celebratur Dominika prima post festum Nativitatis (sic) B. M. V. 1640.
Protectori (left margin, vertical) — *Fautoribus* (right margin, vertical)

Dokończenie nastąpi.